

Verslag

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap
Afdeling Volksontwikkeling
en Bibliotheekwerk

Markiesstraat 1, 1000 BRUSSEL
Tel. 02-553 42 45 - Fax. 02-553 42 39
E-mail: volksontwikkeling@vlaanderen.be
E-mail: openbarebibliotheken@vlaanderen.be
E-mail: culturelecentra@vlaanderen.be
E-mail: culturelemanifestaties@vlaanderen.be
E-mail: vob@vlaanderen.be

1

titel	Commissie Culturele Centra
datum	
onderwerp	Commissie CC/ VERSL.11 /16.03.05
aanwezig	C. Bussche, A. Goris, M. Price, D. Van Der Aa, E. Van Lent, . Op uitnodiging: W. Jespers, M. Plateau, R. Van Daele, P. Vanderhaeghe
afwezig met kennisgeving	S. Pelckmans
afwezig zonder kennisgeving	
kopie naar	
verslaggever	Christine Bussche

Agenda

1. Goedkeuring verslag vergadering 17.02.05;
2. Samenstelling Commissie;
3. Commentaar bij de implementatie van het decreet lokaal cultuurbeleid: toelichting;
4. Verdere bespreking aandachtspunten uit de toelichting;
5. Varia en rondvraag.

1. **Goedkeuring verslag vergadering 17.02.05**

Het verslag werd zonder opmerkingen goedgekeurd.

2. **Samenstelling Commissie**

De voorzitter verwelkomt de heer Rik Van Daele die als extern deskundige aan deze commissie wordt toegevoegd.

3. **Commentaar bij de implementatie van het decreet lokaal cultuurbeleid: toelichting**

Situering

- De voorzitter verwelkomt Miek De Kepper, directeur Cultuur Lokaal, die op uitnodiging bovenvermelde toelichting komt geven
- Voor wat betreft de *toelichting* zelf wordt de leidraad die Miek De Kepper bij haar uiteenzetting heeft gebruikt geïntegreerd in dit verslag.
- In het luik *discussie* worden de aanvullingen bij de leidraad weergegeven samen met een overzicht van de gestelde vragen
- Het punt 4 in dit verslag is geïntegreerd in punt 3, maar zal nog verder worden uitgediept in een volgende vergadering...

Toelichting

Opmerking: deze bedenkingen zijn neergeschreven vanuit de ervaringen van de staf van Cultuur Lokaal; ze bevatten punten voor discussie en reflectie en zijn zeker geen formeel standpunt!

A. Inleiding – bredere situering

- relativeer de evaluatie van het decreet:
 - o decreet is amper 3 jaar van kracht
 - o tijd om in werking te treden - vertragingseffecten
 - o cf. Tijdstip evaluatie decreet jeugd na 10 jaar en op basis van onderzoek
- duid perspectief van deze oefening: bijsturing van decreet ifv aanpassingen, verbeteringen op basis van voorlopige inzichten en ervaringen
 - * **enkel aanpassingen binnen de uitgangspunten van het decreet**
 - * **geen aanpassingen te gronde**
 - * **anders creëer je onrealistische verwachtingen**
- zicht houden op en meenemen van maatschappelijke contexten: de prioritaire thema's, ook lokaal, zijn
 - o veiligheid en milieu
 - o vergrijzing
 - o mobiliteitbeleidsadvies houdt dit in achterhoofd bij het duiden en kiezen van opties en bondgenoten....
 - * **Cultuur is geen dominant thema**
- zicht houden op en meenemen van evolutie in bestuurlijk niveau:

- decentralisering: kan in principe nog veel verder gaan: gewenste/ongewenste effecten voor vb beleidsdomein cultuur, cultuurcentra, aansturen van debat....
- Kerntakendebat en de huidige praktijk
- gemeentedecreet op versch. niveau's (bestuurlijk, maar zeker ook op instrumenten en op apparaat – HRM, communicatie,...)
- verzakelijking – responsabilisering
 - * **decentralisering is een dominante tendens**
 - * **hoe best positioneren om maximaal te realiseren?**
 - * **kerntakendebat is belangrijk**
 - * **centraal Vlaams aangestuurd debat biedt weinig ruimte voor enige sturing**
 - * **sturing door financierende overheid: goed model? te versterken?**
 - * **meest doorgedreven vorm van decentralisering: alle middelen in gemeentefonds: positief? negatief?**
- advies situeren in context van meedenken in het beleidsperspectief
 - * **algemeen instrument dat geldt voor de gemeente ook toepassen op cultuur: afstemming met gemeentedecreet**
- advies onderbouwen met feitenmateriaal en studie
 - zie ook het CL-onderzoek (en schrijfoopdracht) over stand van zaken in cc en gc
 - basismateriaal: cijfers en inhoud, feiten en evoluties
 - materiaal voor beleidsvragen

B. Instrumenten

1. beleidsplanning

Het nieuwe beleid moet vorm krijgen op basis van cultuurbeleidsplannen. Dit is voor de gemeenten nieuw. Zijn die (eerste) beleidsplannen 'nieuw'? Getuigen zij van realiteitszin?

- alleszins nieuw instrument
- is leerproces
 - veel verschil in kwaliteit tussen de plannen
 - **geen link tussen de schaalgrootte van de gemeente en de kwaliteit van de beleidsplannen**
 - hoe meer energie, hoe hoger de kwaliteit
 - voortraject, ervaring,...
 - onderscheid CBC, CC en bib?
 - Gebruikt men plan als werkinstrument? Cf onderzoek cc/gc
- Alleszins positief: foto van de gemeente, swot, doelstellingen
- Vragen bij effectieve scherpe keuzes
- Vragen bij gegevensgestuurd beleid: echt mee aan de slag? Gegevensanalyse? Indicatoren?
- plannen zijn soms te ambitieus
- planlast vs. bijsturing (inhoudelijk en tactisch zinvol)!
- Afwachten wat 2de generatie brengt
- cf. evaluatie decreet jeugdwerkbeleid
- zie ook publicatie *Bijzonder en vernieuwend*

2. cultuurbeleidscoördinator

De cultuurbeleidscoördinator speelt een cruciale rol in het lokale gebeuren. Hoe gaan de lokale besturen daarmee om? En de diverse actoren? Hebben zij al een 'plaats' gevonden? Waar ligt volgens jullie hun belangrijkste opdracht? Zie je daar iets van in de praktijk? Wat vinden de cult.bel.coörd. zelf?

- meestal erg verwelkomd als verbindende figuur
 - itt vroegere situatie
 - cf. milieu
- is wisselend gezien diverse contexten in 308 gemeenten!
- Zie diverse profielen
- krijgt stilaan centrale positie
 - cf. introductie managementteam
 - clustering
- *nieuwe beroepsgroep – veel potentieel – kansen bieden om te groeien?*
- *zie studiedag en werking CL in dit verband*

3. cultuurcentra

- o verruimde taken: **cultuurspreiding en cultuurparticipatie**
- o planmatig denken over inplanting cc is positief = **selectieve opheffing stop**
- o idem onderscheid basis en variabele subsidie
- o door herinschaling van cc is optie voor nieuwe subsidies voor cc mogelijk geworden
- o bedenkingen bij model variabele subsidie
- o cf. kerntakendebat en decentralisering
 - plaats voor debat op Vlaams niveau?
 - idem Vlaams debat creatie-spreiding?

C. Informatie – inspraak - advies

Het beleidsplan moet met inspraak van alle betrokkenen tot stand komen en moet het instrument worden voor een geïntegreerd lokaal beleid. Is men daar in geslaagd, in welke mate? Welke knelpunten stellen jullie vast? Betekent het ook de start van een grotere samenwerking tussen de plaatselijke actoren?

- Onderscheid binnen communicatie: informatie – inspraak en advies!
- Alleszins veel meer aandacht voor informatie + link informatiebeleid in de gemeente
- Inspraakacties soms te ambitieus of grootschalig
- probleem van effectieve *methodieken* = algemeen probleem cf. thema van inspraak en burgerbetrokkenheid in het algemeen zie ook teksten De Rynck en De Wakkere Burger...

- zie brochure 'stem' en voorlopige besluiten

Wordt de adviesfunctie binnen deze nieuwe constellatie duidelijker? Wordt ze versterkt? Of blijft het een theoretische zaak?

- Advies voor beleid via *cultuurraden*: eerder verhaal van kansen dan van realiteit
 - o te weinig zicht op
 - o zie studie-opdracht VUB (rapport is klaar)
 - o vooral te bekijken ifv volgende legislatuur: actie in 2006 en 2007
- advies via beheer van de *instellingen*
 - o traditie van autonomie, professioneel discours cc en bib
 - o aandeel en evaluatie deskundigen cf. onderzoek
 - o onderscheid bib en cc

D. Nieuwe accenten

1. cultuurparticipatie

Participatie staat uiteraard ook weer centraal. Zijn er nieuwe 'instrumenten' voorhanden om dit te realiseren? Wat blijft moeilijk?

- Aandacht voor omkadering en toeleiding:
 - Zie nieuwe collega-groepen publiekswerking: wordt steeds meer expliciete opdracht, vandaar de vraag
 - zie ook werking voor doelgroepen 4c/
 - zie collega-groep jeugd
- Zie plannen C-net voor variante op Nld. actieplan cultuurbereik
- zie ook traject 45plus
- zie pilootproject gebruikersonderzoek
- basisvragen voor verruiming van aanbod *lijken* meer aanwezig in gemeentelijke plannen dan in cc-plannen; zal nog wel groeien en verder integreren
 - o naar inhoud (debat laagdrempeligheid – cult diversiteit): debat leeft maar of het oog effect heeft in de praktijk...,
 - o formule: meer projecten
 - o tijdstip: zomer, vakantie
 - o plaats (mode of effect?):

2. gemeenschapsvorming

In het decreet is een nieuw begrip opgedoken nl. 'gemeenschapsvorming' die een belangrijke opdracht wordt voor de CC's en letterlijk voor de GC's. Hoe wordt dat ingevuld? Hoe zou dat volgens jullie moeten/kunnen evolueren?

- erg wisselende invulling: van zwak (louter infra aanbieden) tot echt zoeken naar maatschappelijk relevante vertaling
- zie traject gemeenschapsvorming: *overzicht*

- nieuwe functies ontstaan: netwerkmakelaar, procesbegeleiding (grotere steden meestal?)

3. culturele diversiteit

- weinig aanwezig in de plannen
- zoeken in de praktijk
- weinig deskundigheid en ervaring
- diverse niveau's
 - werking: dubbel: divers aanbod / divers bereik? denken rond doelgroepen
 - personeelsbeleid (cordoba)
 - beheer (atana)
 - samenspel tussen de drie!
- politiek ondankbaar thema
- cf. minderhedenplan

analoog verhaal voor kansarmoede

4. samenwerking

Geïntegreerd werken is één van de sleutelwoorden in het nieuwe decreet. Dit veronderstelt o.m. de erkenning door elke actor van de andere actoren, over het muurtje kijken, rekening houden met anderen en de eigen werking in een breder perspectief plaatsen, enz. Is hierin een evolutie merkbaar? Waar knelt het schoentje? Hoe eraan verhelpen?

- discours voor samenwerking stuurt
- Schepen heeft dit doorgaans ook goed begrepen
- CBC stuurt hierop
- Verplichte omgevingsanalyse helpt ook
- Ook hier: *leerproces én wil om hier op in te zetten (vs eiland)*
- Praktijk:
 - steeds meer projecten zichtbaar
 - van projecten naar structurele samenwerking? cf. DKO / jeugd
 - zie ook interne herstructurering
 - steeds meer: gezamenlijke aanpak communicatie

E. effecten

Met het nieuwe decreet wil men het lokale bestuur responsabiliseren en hen de instrumenten in handen geven om een (aangepast) cultuurbeleid te realiseren. Is men daar in het algemeen (beginnend) in geslaagd? Zijn er evoluties merkbaar? Waar liggen de grootste moeilijkheden?

- nieuw gegeven – ervaring binnen andere beleidsdomeinen

- leerproces voor iedereen
- beleidsaandacht voor cultuur: vele schepenen hebben verhaal begrepen
- politiek draagvlak
- geen algemene uitspraken – afhankelijk van lokale context, voortraject, expertise
- globaal positieve indruk: veel nieuw leven inde brouwerij
 - in aantal gemeenten is effectief iets op gang gebracht (vooral gemeenten waar optie voor een cc te zwaar was en ook niet zinvol) = bijdrage tot professionalisering van beleidsdomein cultuur in kleinere gemeenten!
 - cultuurcentra
 - planmatig denken over inplanting cc is positief
 - idem onderscheid basis en variabele subsidie
 - door herinschaling van cc is optie voor nieuwe subsidies voor cc mogelijk geworden
 - input van jonge hoog opgeleide nieuwe werkers = investering op termijn
 - meer aandacht voor aantal facetten:
 - o erfgoed: dominant aanwezig,
 - o GV
 - o Coherentie - onderlinge samenwerking
 - stilaan steeds meer aandacht voor intergemeentelijk tot subregionaal denken en werken
 - linken tussen beleidsdomein cultuur en de andere beleidsdomeinen: jeugd, welzijn, onderwijs, RO: van effectief tot zoektochten
 - aandacht voor beleidsmatige aspecten o.m. beheer van culturele instellingen t.e.m. denksporen gezamenlijk beheer
 - effecten op interne organisatie
- op het terrein:
 - samenwerking: heeft tijd nodig
 - van instellings-blik naar blik op
 - beleid / bevolking (effecten) : tijd!

meeste zorg nodig voor

- g. solo-positie in beginnerscontext, waar geen voortraject aanwezig was
- h. voor starters

opm.: effect van de stop en budgetvermindering

F. bijsturing decreet

Op welke punten moet het decreet volgens jullie zeker bijgestuurd worden vanuit al het voorgaande?

- Debat over cc als Vlaams spreidingsinstrument? Link met creatie?
- grens grote sterk uitgewerkte gemeenschapscentra
- variabele subsidies
- projectsubsidies gemeenschapscentra

- cf. behandeling van grote dossiers: formule van pre-advies cf. kunsten
- cultuurraad: deontologie gemeentelijke actoren
- 'vervangende' gemeenten ook voor andere categorie?
- los van decreet: vraag naar opvolging: praktijk tijdens de komende maanden!...
- afstemming decreet met gemeentedecreet

Het cultuurbeleid moet ook op andere niveaus ondersteund worden, meer bepaald door de provincies. Welke rol is er voor de provincies weggelegd volgens jullie?

- Kerntakendebat
- Ondersteunende en extra stimulerende rol vanuit eigen beleid (vb grootschalige infrastructuur – extra stimuli voor samenwerking of voor nieuwe thema's zoals gemeenschapsvorming)
- Eigen visie op provinciaal beleid in het algemeen: vb witte vlekken vs koppeling aan centrale plekken (zichtbaarheid), actor of ondersteuner,...
- Onderscheid inschrijven in beleid en praktijken
- leer uit ervaringen met de bib
- 5 per definitie verschillende provincies

G. werking Cultuur Lokaal

Het steunpunt Cultuur Lokaal is er voor het hele lokale cultuurbeleid. Waar liggen jullie prioriteiten? Waarom daar?

zie beleidsplan, actieplan en werkingsverslag

Discussie

- Het is niet de bedoeling het decreet te herschrijven, weel een aantal inhoudelijke bijsturingen te doen om een en ander praktisch werkbaarder te maken.
- Algemene tendens = leerproces
 - * werkinstrument actieplan
 - wordt best gemaakt in het najaar van het vorige jaar
 - bedoeld als werkinstrument gekoppeld aan Begroting
 - * beleidsplan tot 2006 = te lange periode
 - nood aan communicatie naar het lokale niveau
 - zingeving beleidsplanning
 - zinvolheid bijsturing
- Opmaak actieplan en werkingsverslag
 - niet noodzakelijk in tegenspraak met vermindering planlast
 - afhankelijk van manier van opmaak: niet te veel literatuur!
- Cultuurraad/beheerraden
 - vorming beheerders: geen consensus over zinvolheid daarvan
 - noodzaak toetsing op maatschappelijke relevantie
 - kloof tussen beheersorgaan cultuurcentrum/bibliotheek

- en cultuurraad
 - noodzaak doorbreken clichés?
 - onderzoek naar goede voorbeelden van dynamische structuren is nodig
- Cultuurbeleidscoördinator – leiding grotere gc
 - te vatten in één functie of opsplitsing in 2 functies?
 - projectsubsidie hanteren als toekomstgericht instrument om extra inspanningen te honoreren en een duidelijk verschil te maken: vb. halftijds hoger opgeleid staflid extra
 - bedrag projectsubsidie verhogen en uitbreiden ook naar nieuwkomers (niet enkel voor ex-cc)
- Variabele Subsidie
 - principiële consensus
 - procedure van beoordeling moet worden herbekeken
 - verschillen in bedrag niet te uiteenlopend
- variabele subsidie moet corrigerend werken: kloof tussen de verschillende centra verzachten
 - ook projectsubsidie gaan hanteren om de kloof tussen de grotere gemeenschapscentra en de kleine cultuurcentra te verkleinen.
- Als gevolg van de trend naar steeds verdergaande decentralisering wordt steeds meer doorgeschoven naar het lokale niveau:
 - steeds meer plannen moeten worden geschreven
 - in kleine gemeenten geen financiële middelen om professionele hulp in huis te halen
- Cultuurparticipatie
 - veel gescheiden initiatieven
 - gericht naar verschillende doelgroepen
 - link met gemeenschapsvorming

Afspraken

- 1. De items die aan bod gekomen zijn in de toelichting worden verder besproken in de vergadering van 14.04.05.**
- 2. Aan de hand van een structurering van losse opmerkingen en bekommernissen zal getracht worden een eerste worp van concrete voorstellen te formuleren.**

4. Verdere bespreking aandachtspunten uit de toelichting

Dit item wordt verder uitgediept in de vergadering van 14.04.05.

5. Varia en rondvraag

Nihil

Christine Bussche
secretaris

Anjes Goris
voorzitter